

آیین نامه ایمنی ماشین های لیفتراک

هدف:

به منظور تأمین و ارتقاء سطح ایمنی و حفاظت نیروی کار و همچنین صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور و ایمن سازی محیط کارگاهها و پیشگیری از حوادث منجر به صدمات جانی و خسارات مالی مقررات این آیین نامه به استناد ماده ۸۵ قانون کار جمهوری اسلامی ایران تدوین گردیده است.

فصل اول: تعاریف

لیفتراک
ماشینی است دارای یک دکل، شاخک و ملحقات که با توجه به نوع فعالیت برای حمل و نقل، جابجایی و انبار نمودن بارها در اشکال و ظرفیت های مختلف طراحی و ساخته می شود و متناسب با نوع کار و محیط از سوخت های فسیلی، گاز یا برق استفاده می کند.
ظرفیت
حداکثر بار مجاز ایمن که توسط لیفتراک جابه جا می شود و بوسیله کارخانه سازنده بر روی پلاک مشخصات ماشین درج شده است.
ملحقات لیفتراک
کلیه تجهیزاتی که توسط شرکت سازنده لیفتراک، مطابق با استانداردهای لازم برای حمل و جابجایی بارهای خاص به دکل یا شاخک لیفتراک اضافه می شود.
تجهیزات کنترلی
تجهیزاتی نظیر گیس ها، کنترل کننده ها و نشانگر سرعت که بوسیله آنها وضعیت و عملکرد لیفتراک تحت کنترل در می آید.

فصل دوم: مقررات عمومی

ماده ۱-

رانندگان لیفتراک باید آموزش های لازم در خصوص نحوه صحیح کار و عملکرد ایمن لیفتراک را فرا گرفته و همچنین دارای گواهینامه ویژه لیفتراک باشند.

ماده ۲-

رانندگان لیفتراک موظفند به هنگام کار از وسایل حفاظت فردی متناسب با نوع کار استفاده نمایند.

ماده ۳-

سوار نمودن و انتقال کارگران و دیگر افراد متفرقه توسط لیفتراک ممنوع است.

ماده ۴-

در هنگام رانندگی با لیفتراک استفاده از کمربند ایمنی الزامی است.

ماده ۵-

در صورتی که لیفتراک یا بار آن به هر علت دچار عدم تعادل یا واژگونی گردد، راننده نباید تا رفع کامل خطر از داخل کابین خارج شود.

ماده ۶-

چیدمان محصولات و مواد در طول مسیر و تقاطع کارگاهها باید بگونه ای باشد که راننده از دید کافی برخوردار گردد.

ماده ۷-

محدوده عملیات و تردد لیفتراک در کارگاه باید به طور واضح و مشخص علامت گذاری گردد.

ماده ۸-

تردد کارگران و افراد متفرقه در محدوده حرکت لیفتراک ممنوع است.

ماده ۹-

کارفرما مکلف است با ایجاد نقاط و خطوط رنگ‌آمیزی شده، محل‌های عبور و مرور کارگران و افراد متفرقه را مشخص نماید.

ماده ۱۰-

محدودیت سرعت حرکت لیفتراک در تمامی مسیرها باید مشخص و بر روی تابلوهای راهنما و هشداردهنده نمایش داده شود.

ماده ۱۱-

درب‌های خروجی، کانال‌ها، موانع، حفاظ‌ها و ستون‌های موجود در محوطه کارگاه که در مسیر تردد لیفتراکها می‌باشند، باید بگونه‌ای رنگ‌آمیزی شوند که به سهولت قابل رویت باشند.

ماده ۱۲-

رنگ بدنه لیفتراک باید کاملاً مشخص و متمایز از رنگ محیط باشد.

ماده ۱۳-

رانندگان لیفتراک مکلفند ضمن رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی از مسیرهای مشخص شده تردد نمایند.

ماده ۱۴-

توقف لیفتراک در مقابل تاسیسات مربوط به گاز، برق، آتش‌نشانی، پله‌های اضطراری، آسانسور و تجهیزات امدادی ممنوع است.

ماده ۱۵-

حرکت لیفتراک فقط در صورتی مجاز است که شاخکهای آن در پایین‌ترین حد ممکن قرار گرفته باشد.

ماده ۱۶-

رانندگان لیفتراک در هنگام رانندگی بایستی از انجام اعمالی نظیر خوردن، آشامیدن، استعمال دخانیات، صحبت با تلفن همراه و استفاده از داروهای خواب‌آور و هرگونه شوخی و اعمال غیر ایمن که باعث عدم تمرکز می‌گردد، خودداری نمایند.

ماده ۱۷-

محدوده عملیات لیفتراک باید کاملاً صاف، مسطح و دارای استحکام کافی و عاری از هرگونه لغزندگی باشد.

ماده ۱۸-

استفاده از لیفتراک و ملحقات آن برای حمل و جابجایی بار با ظرفیت بیش از حد مجاز ایمن ممنوع است.

ماده ۱۹-

کارفرما مکلف به استفاده از لیفتراک و ملحقات سالم، ایمن و متناسب با شرایط محیط کارگاه و نوع بار می‌باشد.

ماده ۲۰-

در حمل و نقل و جابجایی بارهایی که راننده از دید کافی برخوردار نمی‌باشد، انتخاب روش‌های ایمن برای جابجایی بار الزامی است.

ماده ۲۱-

حمل و جابجایی بارهای با طول زیاد و یا دارای نوسان باید در پایین‌ترین حدممکن و با رعایت کلیه مسائل ایمنی صورت پذیرد.

ماده ۲۲-

جابجایی و حمل بار در صورتی که باعث عدم تعادل بار لیفتراک گردد ممنوع است.

ماده ۲۳-

سوار نمودن افراد یا اضافه کردن وزنه در عقب لیفتراک برای ایجاد تعادل ممنوع است.

ماده ۲۴-

ترمز ناگهانی لیفتراک برای تخلیه بار اکیداً ممنوع است.

ماده ۲۵-

برای جابجایی بار، نباید آنرا با شاخک لیفتراک به جلو هل داد.

ماده ۲۶-

استفاده از دو یا چند لیفتراک برای حمل یک بار و یا افزایش ارتفاع عملکرد ممنوع است.

ماده ۲۷-

راننده لیفتراک باید درخصوص نحوه استفاده از ملحقات، آموزشهای لازم را دیده و مستندات آن در پرونده وی ثبت و نگهداری گردد.

ماده ۲۸-

راننده لیفتراک باید آگاهی‌های لازم درخصوص نوع، حجم، وزن، مرکز ثقل و روش صحیح حمل بار را کسب نموده و از ایمن بودن مسیرهای تردد اطمینان حاصل نماید.

ماده ۲۹-

بازدید کلیه قسمت‌های لیفتراک و ملحقات آن قبل از شروع هر شیفت‌کاری توسط راننده الزامی است.

ماده ۳۰-

بازرسی فنی کلیه قسمت‌های لیفتراک و ملحقات آن بعد از هرگونه تعمیرات و طی دوره‌های زمانی مطابق دستورالعمل‌های شرکت سازنده الزامی بوده و نتایج آن باید در پرونده لیفتراک ثبت و نگهداری شود.

ماده ۳۱-

هر لیفتراک باید دارای یک پرونده که حاوی دستورالعمل‌های شرکت سازنده و همچنین سوابق بازرسی‌های فنی، تعمیرات و روش‌های نگهداری است، باشد.

ماده ۳۲-

استفاده از لیفتراک و اجزاء آن بعنوان نردبان و یا جایگاه کار کارگران اکیداً ممنوع است.

ماده ۳۳-

حمل افراد توسط شاخک‌های لیفتراک یا پالت ممنوع است.

ماده ۳۴-

لیفتراک باید مجهز به اطلاق ایمن راننده، کمربند ایمنی، چراغ هشداردهنده، آژیر، بوق دنده عقب، آینه‌های بغل و تجهیزات کنترلی باشد و همچنین برای کار در تاریکی به چراق‌های مناسب جلو و عقب با نور کافی تجهیز گردد.

ماده ۳۵-

تردد و فعالیت لیفتراک‌ها در نزدیکی خطوط برق فشار قوی فقط با رعایت مقررات مربوط به حریم خطوط انتقال و توزیع نیروی برق مجاز است.

ماده ۳۶-

راننده لیفتراک باید از: . اندنگ . دست‌ها ه کفش هاء . خست . . وقت . ه نا آغشته به مواد لغزنده خودداری نماید.

ماده ۳۷-

اعضای بدن راننده و یا دیگر کارگران تحت هیچ عنوان نباید در بین قطعات متحرک لیفتراک قرار گیرد.

فصل سوم: مقررات اختصاصی

ماده ۳۸-

قراردادن شاخکها بر روی زمین، کشیدن ترمز دستی، خاموش نمودن موتور و کلید قطع کن و خارج کردن کلید از سوئیچ قبل از ترک لیفتراک الزامی است.

ماده ۳۹-

حمل لیفتراک به طبقات باید توسط بالابر مخصوص حمل بار که متناسب با وزن و حجم لیفتراک است صورت پذیرد، در این حالت خاموش نمودن موتور، پائین کشیدن شاخکها و کشیدن ترمز دستی الزامی است.

ماده ۴۰-

برای جابجایی بارهای ناهمگن مشخص نمودن مرکز ثقل الزامی است و باید این مرکز ثقل در وسط شاخکها قرار گیرد.

ماده ۴۱-

انجام کلیه امور تعمیراتی و همچنین جوشکاری بر روی بدنه، شاخکها و ملحقات لیفتراک به منظور از بین بردن ترکها و فرسودگیهای سطحی ممنوع بوده و در صورت نیاز این امر فقط با نظارت شرکت سازنده مجاز است.

ماده ۴۲-

به منظور جابجایی بارهایی که از ایستائی کاملی بر روی شاخکهای لیفتراک برخوردار نیستند باید از پالتهای متناسب با نوع، جنس و حجم آن استفاده نمود.

ماده ۴۳-

ایجاد زاویه منفی دکل برای جلوگیری از سقوط بار از روی شاخکهای لیفتراک الزامی است.

ماده ۴۴-

قرارگیری نوک شاخکها بر روی زمین برای تخلیه بار الزامی است.

ماده ۴۵-

در موقع حرکت یا روشن بودن لیفتراک بجز راننده، کسی حق حضور بر روی بدنه یا داخل اطلاقک را ندارد.

ماده ۴۶-

حضور، تردد و انجام هرگونه عملیات اجرایی و تعمیراتی در زیر شاخکها یا ملحقات لیفتراک ممنوع است.

ماده ۴۷-

در فضاهای بسته که فاقد سیستم تهویه مناسب است، استفاده از لیفتراکهای با موتور احتراقی ممنوع بوده و باید از لیفتراکهای برقی استفاده گردد.

ماده ۴۸-

در زمان تعویض یا شارژ سیلندر گاز لیفتراک و همچنین تعویض و بازدید باتری لیفتراک برقی کارگران مسئول مربوطه باید به وسایل حفاظت فردی متناسب با نوع کار مجهز باشند.

ماده ۴۹-

شارژ باتری لیفتراک‌های برقی باید در حضور مسئول مربوطه انجام گیرد.

ماده ۵۰ -

صندلی لیفتراک باید دارای شرایط ارگونومی مناسب بوده و به طور پیوسته مورد بررسی قرار گرفته و در صورت مشاهده هرگونه عیب و نقص، تعمیر یا تعویض گردد.

ماده ۵۱ -

سقف و بدنه کابین لیفتراک باید از استحکام کافی برخوردار بوده و با توجه به نوع کار و شرایط محیطی، ایمنی راننده را تأمین نماید.

ماده ۵۲ -

برای حمل پاتیل‌های مذاب باید از لیفتراک‌هایی که به این منظور طراحی و ساخته شده‌اند، استفاده نمود.

ماده ۵۳ -

توقف لیفتراک‌های گازی در مجاورت شعله‌های باز، راه پله، ورودی زیر زمین، کفشوی فاضلاب، چاله سرویس و کلیه اماکنی که احتمال تجمع گازهای ناشی از نشت گاز سیلندر لیفتراک را دارند، ممنوع است.

ماده ۵۴ -

شیر گاز سیلندر لیفتراک گازی در زمان خاموش بودن باید بسته باشد.

ماده ۵۵ -

به منظور پیشگیری از خطر انفجار و اشتعال، تعویض کپسول‌های گاز باید باموتورخاموش و در خارج از محیط سرپسته کارگاهی و با نظارت سرپرست کارگاه و با رعایت کلیه مقررات ایمنی صورت پذیرد.

ماده ۵۶ -

هنگام حمل و جابجایی بارها در سرازیری، راننده لیفتراک فقط مجاز به حرکت با دنده عقب می‌باشد.

فصل چهارم: سایر مقررات

ماده ۵۷ -

نصب لوح فلزی حاوی مشخصات فنی بر روی بدنه لیفتراک الزامی است.

ماده ۵۸ -

رعایت دستورالعمل‌های شرکت سازنده برای کلیه عملیات بهره‌برداری و تعمیرات لیفتراک الزامی است.

ماده ۵۹ -

بارهایی که احتمال ریزش، لغزش و یا سُرخوردن آنها وجود دارد، باید بطور اطمینان بخشی مهار و سپس حمل گردند.

ماده ۶۰ -

قراردادن بارها بر روی یکدیگر و یا داخل قفسه‌ها باید متناسب با ظرفیت بار و استقامت آنها باشد.

ماده ۶۱ -

اخذ تأییدیه بازرسی فنی و سالیانه لیفتراک‌ها از شرکت سازنده و یا مراکز رسمی و معتبر مورد تأیید وزارت کار و امور اجتماعی الزامی است.

ماده ۶۲ -

استفاده از شعله باز برای نشتیابی گاز در لیفتراکهای گازی اکیداً ممنوع است.

ماده ۶۳ -

با عنایت به ماده ۸۸ قانون کار جمهوری اسلامی ایران: کلیه واردکنندگان، تولیدکنندگان، فروشندگان، عرضه‌کنندگان و بهره‌بردارکنندگان از ماشین‌های لیفتراک مکلف به رعایت استاندارد تولید و موارد حفاظتی و ایمنی که در کتیبه اطلاعات فنی لحاظ می‌شود، می‌باشند.

ماده ۶۴ -

مسئولیت رعایت مقررات این آیین‌نامه بر عهده کارفرمای کارگاه بوده و در صورت وقوع هرگونه حادثه به دلیل عدم توجه به کارفرما به الزامات قانونی، مکلف به جبران کلیه خسارات وارده به زبان دیدگان می‌باشد.

[امضاء]

این آیین‌نامه مشتمل بر ۴ فصل و ۶۴ ماده به استناد مواد ۸۵ و ۹۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۲۹/۸/۱۳۸۷ توسط شورایی حفاظت فنی تهیه و در تاریخ ۱۳/۱۱/۱۳۸۷ به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی رسیده است.